

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 11Co/8/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6718206898
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 01. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Renáta Deáková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2022:6718206898.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Renáty Deákovovej a sudcov JUDr. Ing. Jána Gandžalu, PhD. a JUDr. Jozefa Zlochu ako členov senátu, v spore žalobcov v rade: 1/ N.. N. S., nar. XX.XX.XXXX a X/Anna S., rod. W., nar. XX.XX.XXXX, obaja trvale bytom P. XXXX, V., pošta XXX XX I. nad G., obaja právne zastúpení Advokátska kancelária Borgulová & Péteriová s.r.o., IČO: 46 104 020, so sídlom Farská 4, 949 01 Nitra, proti žalovanej: H. U., rod. W., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom W. XX/XX, XXX XX L., právne zastúpenej JUDr. Rudolfom Gunišom, so sídlom advokátskej kancelárie Kieпка 80, 977 01 Brezno, o zriadenie vecného bremena, o odvolaní žalobcov 1/,2/ a žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č.k. 14C/47/2018-274 zo dňa 16.06.2020, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu potvrdzuje.

II. Žalobcovia 1/, 2/ majú nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanej v plnom rozsahu, ktoré je im žalovaná povinná zaplatiť v lehote 3 dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o ich výške.

odôvodnenie:

1. Okresný súd odvolaním napadnutým rozsudkom zriadil vecné bremeno práva cesty in rem v prospech žalobcov 1/,2/ (ďalej aj len „žalobcovia“) ako vlastníkov stavby - rodinného domu, nachádzajúceho sa v katastrálnom území V., vedeného Okresným úradom Detva, katastrálny odbor na liste vlastníctva číslo XXX pod súpisným číslom XXXX postaveného na pozemku CKN parcela číslo XXXXX/X o celkovej výmere 414 m², druh pozemku zastavané plochy a nádvoria, spočívajúce v práve prechodu pešo a prejazdu bicyklom a motorovými vozidlami vlastníkov stavby cez pozemok, nachádzajúci sa v katastrálnom území V., vedenom Okresným úradom Detva, katastrálny odbor na liste vlastníctva číslo XXXX pod CKN parcela číslo XXXXX/X o celkovej výmere 982 m², druh pozemku orná pôda vo vlastníctve žalovanej v rozsahu vyznačenom dielom číslo 1 o výmere 37 m² geometrického plánu č. XXXXXXXX-XX/XXXX zo dňa 02.03.2020, vypracovaného GEODET spol. s.r.o., IČO: 31 644341, so sídlom Za Hronským mostom 3, 960 01 Zvolen, úradne overeného Okresným úradom Detva, katastrálny odbor pod č. R dňa 04.03.2020 za jednorazovú odplatu za zriadenie vecného bremena v celkovej výške 100,27 Eur, ktorú sú povinní žalobcovia spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovanej do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (prvý výrok), zastavil konanie v časti o zriadenie vecného bremena práva cesty in rem v prospech žalobcov ako vlastníkov stavby - rodinného domu, nachádzajúceho sa v katastrálnom území Hriňová, vedeného Okresným úradom Detva, katastrálny odbor na liste vlastníctva číslo XXX pod súpisným číslom XXXX, postaveného na pozemku CKN parcela číslo XXXXX/X o celkovej výmere 414 m², druh pozemku zastavané plochy a nádvoria, spočívajúce v práve prechodu pešo a motorovými vozidlami vlastníkov stavby cez pozemok, nachádzajúci sa v katastrálnom území V., vedenom Okresným úradom Detva, katastrálny odbor na liste vlastníctva číslo XXXX pod CKN parcela číslo XXXXX/X o

celkovej výmere 982 m², druh pozemku orná pôda vo vlastníctve žalovanej v rozsahu vyznačenom dielom číslo 1 o výmere 37 m² geometrického plánu č. XXXXXXXX-XX/XXXX zo dňa 09.04.2015, vypracovaného GEODET spol. s.r.o., IČO: 31 644341, so sídlom Za Hronským mostom 3, 960 01 Zvolen, úradne overeného Okresným úradom Detva, katastrálny odbor pod číslom 127/2015 dňa 15.04.2015 za jednorazovú odplatu za zriadenie vecného bremena v celkovej výške 100,27 Eur, ktorú uhradia žalobcovia žalovanej do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (druhý výrok) a o trovách konania rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania (tretí výrok).

1.1 Z jeho odôvodnenia vyplýva, že opierajúc sa o ustanovenia §144, §145 ods.1,2, §146 ods.1 zákona č.160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej v texte aj len „C.s.p.“), §151o ods.1,3 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákona (ďalej v texte aj len „OZ“ alebo aj „Občiansky zákon“) vychádzal z nesporne zisteného skutkového stavu, že žalobcovia v roku 2013 nadobudli od P. L. do bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej aj „BSM“) rodinný dom, postavený v roku XXXX, nachádzajúci sa v k.ú. V., vedený Okresným úradom Detva, katastrálny odbor na LV č. XXX pod súp.č. XXXX, ktorý je postavený na pozemku CKN parc.č. XXXXX/X o celkovej výmere 414 m², druh pozemku zastavané plochy a nádvoria. Od zakúpenia rodinný dom rekonštruujú, pretože je neobývateľný, bývajú v V. na adrese svojho doterajšieho trvalého pobytu. V roku 2015 na základe stavebného povolenia žalobcovia vybuďovali okolo rodinného domu a okolo príľahlých pozemkov oplotenie, s vybudovaním ktorého žalovaná súhlasila. Dom je postavený pod horou a od hlavnej komunikácie je vzdialený cca 500 metrov; prechod k nemu vedie po spevnenej ploche na pozemku vo vlastníctve žalovanej. V minulosti predchádzajúci vlastníci neboli rušení v prejazde cez túto spornú plochu.

1.2 Žalovaná sporný pozemok nadobudla v roku 2014 spolu so sestrou dedením a následne sestra jej svoju časť pozemku darovala. Žalovaná je vlastníčkou chalupy z opačnej strany ako žalobcovia vlastní rodinný dom, a tiež má problém s prístupom; spornú spevnenú plochu využíva v zimných mesiacoch na parkovanie svojho motorového vozidla aj žalovaná. Hneď v susedstve je rodičovský dom žalovanej, ktorý je vo vlastníctve jej sestry - k nemu je zabezpečený iný prístup. Okrem spevnenej plochy zvyšok parcely predstavuje lúka, ktorú so súhlasom žalovanej obhospodaruje P. W.; ostatné pozemky - od zastávky autobusu t.j. od spevnenej plochy naľavo - sú vo vlastníctve žalovanej, jej bratranca P. W. a jej matky. Spevnená plocha bola vybudovaná v 80-tych rokoch, autobusová zastávka na nej bola umiestnená v roku 2009.

1.3 Okresný súd konštatoval, že žalobcovia podali žalobu voči žalovanej podľa §151o ods. 3 OZ a domáhali sa zriadenia vecného bremena súdom, ktorú možnosť zákon predpokladá. Vlastník nehnuteľnosti musí mať pre výkon svojho vlastníckeho práva a užívania nehnuteľnosti k nej prístup. V prípade, že nedôjde k dohode s vlastníkom príľahlého pozemku, cez ktorý je možné prístup k stavbe zabezpečiť, môže sa domáhať zriadenia vecného bremena súdnou cestou. Keďže zriadenie vecného bremena rozhodnutím súdu na základe podanej žaloby vlastníka stavby predstavuje značný zásah do vlastníckeho práva vlastníka príľahlého pozemku, súd v každom jednotlivom prípade musí skúmať kumulatívne splnenie všetkých hmotnoprávných podmienok ustanovenia §151o ods. 3 OZ: je povinný zvážiť pomer zriadeného vecného bremena a zásahu do vlastníckych práv vlastníka príľahlého pozemku, ktorý by mal byť obmedzený čo najmenej. Žalobca musí byť výslovne vlastníkom stavby, ku ktorej chce zriadiť prístup, vlastník stavby nemôže byť súčasne vlastníkom príľahlého pozemku. Pod pojmom „príľahlý pozemok“ má zákon na mysli nielen bezprostredne príľahlý pozemok, ale aj pozemok, cez ktorý sa vlastník stavby môže dostať k verejnej komunikácii (ceste), prípadne k pozemku, z ktorého sa môže dostať k verejnej komunikácii. Ďalšou hmotnoprávnou podmienkou pre zriadenie vecného bremena je skutočnosť, že prístup vlastníka k jeho stavbe nie je možné zabezpečiť inak. Vecné bremeno súd nemôže zriadiť, ak má vlastník stavby zabezpečený prístup inak, napríklad na základe zmluvy alebo konkludentnej dohody so susedom o práve chodiť cez jeho pozemok, alebo ak môže na prístup využiť iné pozemky vo svojom vlastníctve. Poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 17.02.2006 sp.zn. 22Cdo/38/2005. Relevantným pre zriadenie vecného bremena zo zákona nie je ani zabezpečenie pohodlnejšieho alebo hospodárnejšieho prístupu vlastníka stavby alebo skutočnosť, že by pre realizáciu prístupu nemusel vykonávať stavebné úpravy.

1.4 Z listinných dokladov (kópia katastrálnej mapy z dotknutého územia, ortofotosnímkov s prekrytím mapy KN z dotknutého územia, geometrický plán č. XXXXXXXX-XX/XXXX zo dňa 02.03.2020, vypracovaný GEODET spol. s.r.o., IČO: 31 644 341, so sídlom Zvolen) aj z ohliadky na mieste samom mal okresný súd za preukázané, že rodinný dom súpisné číslo XXXX na parc.č. CKN XXXXX/X a príľahlé pozemky žalobcov parc.č. CKN XXXXX/X, XXXXX/X, XXXXX/X a XXXXX/X susedia s pozemkom žalovanej parc.č. CKN XXXXX/X, pričom pozemky žalobcov 1/1,2/ parc.č. CKN XXXXX/X, XXXXX/X s rodinným domom číslo súpisné XXXX na parc.č. CKN XXXXX/X susedia s parc.č. CKN XXXXX/X vo vlastníctve žalovanej bezprostredne a nie sú príľahlými pozemkami ku cestnej komunikácii II/526,

od ktorej je prístup k rodinnému domu súpisné číslo XXXX vo vlastníctve žalobcov 1/2. Príľahlým pozemkom ku cestnej komunikácii je pozemok žalovanej na parc.č. CKN XXXXX/X, na ktorom je vybudovaná spevnená plocha, cez ktorú je možný prístup k rodinnému domu žalobcov. Na spornom pozemku žalovanej v minulosti pred niekoľkými desaťročiami bola vybudovaná spevnená plocha, ktorá už v minulosti bola využívaná na prechod i na prejazd k rodinnému domu, v súčasnosti patriacemu žalobcom. Táto spevnená plocha bola tiež využívaná ako verejný priestor, na ktorom parkovali motorové vozidlá, voziace lesných robotníkov, pojazdná predajňa potravín, ktorá zásobovala obyvateľov z okolia, otáčali sa na nej autobusy, neskôr v roku 1998 tu boli umiestnené kontajnery na odpad a približne v roku 2009 bola vybudovaná autobusová zastávka. Tieto skutočnosti potvrdili pred okresným súdom svedkovia Q. U., T. P. a vyplynuli z rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 28Sp/9/2015 zo dňa 14.04.2015. Spevnená plocha na pozemku žalovanej bola vybudovaná tiež na účely prechodu ponad odvodňovací kanál a bola v minulosti a tiež v súčasnosti využívaná ako vhodný prístup z príľahlej cestnej komunikácie nielen vlastníckmi k svojmu rodinnému domu č.XXXX, ale aj vlastníckmi ďalších pozemkov a usadlostí v okolí. Tieto skutočnosti potvrdil svedok T. P., ktorého starému otcovi pôvodne patril sporný pozemok, čo tiež vyplýva z rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 28Sp/9/2015. V jeho odôvodnení je uvedené aj, že predchádzajúci majitelia rodinného domu P. L. a W. L., ktorí boli v konaní pred krajským súdom vypočutí, považovali spevnenú plochu za súčasť cesty a za miesto, kde mali všetci ostatní majitelia pozemkov prístup ku svojim nehnuteľnostiam, na vjazd do rodinného domu využívali časť spevnenej plochy sporného pozemku tak, že chodili pravým okrajom spevnenej plochy. Mesto V. v liste zo dňa 14.05.2019 potvrdilo, že stavbu spevnenej plochy nevybudovalo Mesto V., ale ide o pozostatok doby, kedy sa takéto stavby umiestňovali podľa potrieb miestneho obyvateľstva, často sa zúčastňujúceho takéhoto budovania vo forme brigád (svojpomoc).

1.5 Okresný súd uzavrel, že nebolo preukázané tvrdenie žalovanej, že právni predchodcovia žalobcov v minulosti využívali ku svojmu rodinnému domu iný prístup, a to cez pozemok parc.č. CKN XXXXX/X, patriaci svedkyni Q. U. a že aj žalobcovia majú cez tento pozemok ku svojmu rodinnému domu možný prístup. Okresný súd konštatoval, že tento pozemok je síce tiež príľahlým pozemkom k cestnej komunikácii (že vlastnícky patrí Q. U., nebolo v konaní sporné, i keď vlastníctvo nebolo preukázané výpisom z LV) a z časti je susediacim pozemkom k pozemkom žalobcov parc.č. CKN XXXXX/X, XXXXX/X a k rodinnému domu na parc.č. CKN XXXXX/X, ako i z časti susediacim pozemkom k parc.č. CKN XXXXX/X, ktorý patrí žalovanej, čo vyplýva z kópie katastrálnej mapy z dotknutého územia, z ortofotosnímkou s prekrytím mapy KN dotknutého územia, a napokon i z predloženého geometrického plánu, ale spevnená sporná plocha sa nachádza podľa zamerania geometrickým plánom, predloženým v konaní na pozemku žalovanej. Ohliadkou na mieste samom bolo zistené, že spevnená plocha na pozemku žalovanej je jediným možným prístupom k rodinnému domu žalobcov z príľahlej cestnej komunikácie. Žalovaná v konaní nepredložila žiaden dôkaz na preukázanie svojho tvrdenia, že spevnená plocha sa nachádza aj na pozemku Q. U. v takom rozsahu, aby cez ňu bol možný prístup k rodinnému domu žalobcov. Žalobcovia so súhlasom žalovanej vybudovali oplotenie rodinného domu a príľahlých pozemkov, ktoré bolo schválené v stavebnom konaní, čo žalovaná nepoprela, pričom ku geometrickému zameraniu prístupu spevnenej plochy pre zriadenie vecného bremena došlo síce bez súhlasu žalovanej, ale v roku 2015 po vybudovaní oplotenia, brány a bránky žalobcami vzhľadom na ich umiestnenie v teréne. Žalovaná tak nepreukázala, a to ani svedeckou výpoveďou svedka Ľubomíra Sviteka, ani ohliadkou na mieste samom, že žalobcovia majú zabezpečený iný prístup k rodinnému domu, než cez spevnenú plochu na pozemku žalovanej.

1.6 Žalobcovia sa v konaní nedomáhali určenia, že nadobudli právo prechodu a prejazdu cez spevnenú spornú plochu výkonom tohto práva (vydržaním), preto nie je významné pre rozhodnutie vo veci zisťovanie, kadiaľ pôvodní majitelia prechádzali k rodinnému domu. Podstatné je, či cez pozemok žalovanej, resp. časť pozemku žalovanej, ktorá predstavuje v teréne spevnenú plochu, majú žalobcovia jediný prístup z cestnej komunikácie ku svojmu rodinnému domu. Žalobcovia v konaní nemali povinnosť preukazovať právny záujem na žalobe podľa §137 C.s.p., pretože sa nedomáhali určenia práva zodpovedajúceho vecnému bremenu vydržaním (§134 OZ).

1.7 Za existujúcich podmienok nie je možné zabezpečiť k rodinnému domu žalobcov z cestnej komunikácie prístup inak, ako cez pozemok žalovanej, ktorá nepredložila o svojom tvrdení, že žalobcovia majú aj iný prístup, žiadny dôkaz, a tieto skutočnosti neboli preukázané ani na ohliadke súdu na mieste samom. Z fotodokumentácie z ohliadky zo dňa 09.10.2019 (č.l. 180-186) jednoznačne vyplýva, že žalobcovia majú z cestnej komunikácie prístup k rodinnému domu jedine cez zameranú geometrickým plánom spornú spevnenú plochu. Z pohľadu od cestnej komunikácie na rodinný dom žalobcov (fotodokumentácia z ohliadky č.l. 180) vpravo vedľa oplotenia sa nachádza síce pozemok, ktorý má vlastnícky patriť susede Q. U., ale porovnaním s fotodokumentáciou z tvaru miesta (č.l.

107-108), predloženou žalovanou nemožno uzavrieť, že by žalobcovia mali zabezpečený prístup ku svojmu rodinnému domu popri svojom oplotení vpravo cez pozemok Q. U., nadväzujúci tiež na cestnú komunikáciu. V teréne na mieste samom pri ohliadke dňa 09.10.2019 síce boli viditeľné popri oplotení žalobcov kofajové stopy po motorovom vozidle, ale strany zhodne pri ohliadke potvrdili, že tento prechod využíva vlastník nehnuteľností (rodinnej usadlosti), ktorá sa nachádza za rodinným domom žalobcov, pričom v teréne nebolo preukázané, že by tento tiež nevyužíval spevnenú spornú plochu na prejazd ku svojim nehnuteľnostiam. Ako jediný vhodný a možný prístup k rodinnému domu z cestnej komunikácie a to vzhľadom na vybudované oplotenie, je cez spevnenú plochu na pozemku žalovanej. Spevnená plocha prikryla odvodňovací kanál, vedúci popri cestnej komunikácii, aby bol možný prechod a prejazd na okolité pozemky a k okolitým rodinným domom, teda aj na pozemky pôvodných majiteľov rodinného domu, ktorý v súčasnosti patrí žalobcom a k tomuto rodinnému domu tak, ako vypovedal svedok T. P..

1.8 V konaní bolo nesporné, že spevnená plocha bola vybudovaná bez príslušného povolenia na časti pozemku žalovanej, ktorý je v KN vedený ako orná pôda. Tiež bolo nesporné, že je tu zriadená zastávka pre autobusy bez súhlasu žalovanej. Teda pokiaľ žalovaná navrhla vykonať dôkaz dopytom na Mesto V. „na základe čoho a bez akéhokoľvek povolenia“ na jej pozemku bola vybudovaná spevnená plocha a tiež zastávka pre autobusy, tento dôkaz súd nevykonal, pretože takéto zistenie, ak by bolo doložené, má právny význam len vo vzťahu k žiadosti žalovanej na Mesto V. o odstránenie tejto spevnenej plochy a zastávky pre autobusy, nie vo vzťahu k zriadeniu zákonného vecného bremena v prospech vlastníkov rodinného domu č.XXXX ako jediného možného prístupu z cestnej komunikácie cez pozemok žalovanej k tomuto rodinnému domu. Tento prístup je jedine možný bez ohľadu na to, či v teréne predstavuje spevnenú alebo nespevnenú plochu.

1.9 Žiadny vplyv na zriadenie zákonného vecného bremena nemá ani to, že žalobcovia v súčasnosti v rodinnom dome nebyvajú, pretože podstatné a zásadné je, že sú vlastníkami tohto rodinného domu a že sú splnené aj ostatné hmotnoprávne podmienky pre zriadenie zákonného vecného bremena. Odpoveď, na aký účel a za akých okolností bola zriadená táto spevnená plocha, vyplýva z listu Mesta V. zo dňa 14.05.2019, ktorý predložila žalovaná.

1.10 Podporne okresný súd poukázal na rozhodnutie Mesta V. č.A/XXXX/XXXX zo dňa 03.11.2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 28Sp/9/2015 zo dňa 14.04.2015 o uložení povinnosti žalovanej strpieť prechod a prejazd cez jej pozemok parc.č. CKN XXXXX/X, predstavujúci spevnenú prístupovú plochu k rodinnému domu žalobcov, ktorá povinnosť by žalovanej nebola uložená, ak by žalobcovia mali možnosť iného prístupu ku svojej nehnuteľnosti.

1.11 Žalovaná v konaní namietala aj tú skutočnosť, že žalobcovia požadujú zriadiť vecné bremeno nie v nevyhnutnom rozsahu. Žalobcovia na zriadenie zákonného vecného bremena predložili geometrický plán o zameraní tejto ťarchy tvrdiac, že ide o jej nevyhnutný rozsah. Geometrický plán zameriava vecné bremeno ako diel č. 1 o výmere 37 m² z pozemku parc.č. CKN XXXXX/X, orná pôda o výmere 982 m². Žalovaná tento rozsah namietala. Mala za to, že pre zriadenie vecného bremena postačuje „šírka 3 m“ a nie „šírka 5 m“ ako vecné bremeno zameriava geometrický plán. Tiež žiadala, aby vecné bremeno bolo prípadne v rozsahu „šírky 3 m“ zriadené na jej pozemku a v rovnakej šírke na pozemku Q. U..

1.12 Námietku žalovanej, že geometrický plán nezameriava vecné bremeno v nevyhnutnom rozsahu, poukazujúc na výpoveď svedka T. P., okresný súd vyhodnotil s poukazom na rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 22Cdo/1075/2006 ako nedôvodnú, pretože na preukázanie takéhoto tvrdenia by bol potrebný znalecký posudok o posúdení možnosti rozsahu vecného bremena, ktorý by zaťažoval vlastníka príslušného pozemku najmenej a zároveň zabezpečoval vlastníkom stavby prístup k stavbe v nevyhnutnom rozsahu. Žalovaná takýto dôkaz nepredložila, ani nenavrholo jeho vykonanie, a súd vykonáva podľa úvahy len dôkazy, navrhnuté sporovými stranami.

1.13 Žalovaná namietala, že pozemok v jej vlastníctve nie je cestou zapísanou v územnom pláne Mesta V.: okresný súd s poukazom na rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp.zn.22Cdo/2505/2008 zo dňa 14.09.2010 konštatoval, že tento pozemok možno uznať za verejnú cestu, pretože bol konkludentným konaním právnych predchodcov žalovanej ako vlastníkov poznateľným spôsobom určený na všeobecné využívanie a toto užívanie slúžilo na trvalé uspokojenie nutnej komunikačnej potreby. Právni predchodcovia žalovanej dlhodobo, od 60.-tych rokov minulého storočia do roku 2015 rešpektovali stav, že spevnená plocha pozemku bola využívaná na parkovanie motorových vozidiel za účelom nástupu lesných robotníkov, na prístup z cestnej komunikácie II/526 k nehnuteľnostiam obyvateľov danej oblasti (mimo iných i pôvodných majiteľov rodinného domu č. 1099), na umiestnenie pojazdnej predajne potravín, neskôr na otáčanie motorových vozidiel a umiestnenie autobusovej zastávky, boli tu umiestnené kontajnery na komunálny odpad. Užívanie tejto spevnenej plochy slúžilo s vedomím vlastníkov na jej všeobecné užívanie obyvateľmi danej lokality.

1.14 Pokiaľ žalovaná ďalej namietala, že na spevnenej ploche (spornej časti pozemku) mieni parkovať so svojím motorovým vozidlom a umiestniť si tu prenosnú garáž, prípadne vybudovať si tu prístrešok pre motorové vozidlo, žalobkyňa tak môže postupovať pri rešpektovaní zriadeného zákonného práva vecného bremena, na ktorého zriadenie sú splnené hmotnoprávne podmienky, keď práve zákonným vecným bremenom bude obmedzená v užívaní tejto časti svojho pozemku nie v neprímeranom rozsahu; v rozpore s týmto tvrdením žiadala žalovaná Mesto V. o odstránenie tejto spevnenej plochy, čo sama v konaní potvrdila. Uvedené platí i vo vzťahu k žiadosti žalovanej, ktorú podala na Mesto V. o povolenie umiestnenia prenosnej garáže na jej pozemku. Ak pozemok žalovanej bude určený územným plánom Mesta V. na zastavanie (zatiaľ tomu tak nie je), bude nevyhnutné rešpektovať pri povolení stavby garáže žalovanej na tomto pozemku zriadené zákonné vecné bremeno. Súd v čase rozhodovania o žalobe vychádza zo skutkového stavu, aký je v čase vydania súdneho rozhodnutia. Preto okresný súd nevykonal ani dôkaz navrhnutý na poslednom pojednávaní žalovanou, aby vykonal dopyt na Mesto V. na zistenie jeho stanoviska k zriadeniu vecného bremena na pozemku žalovanej. Takýto dôkaz je nadbytočný a neslúžiaci potrebe súdneho konania, keďže o zriadení zákonného vecného bremena rozhoduje len súd, a len súdu patrí vyhodnotiť, či sú splnené hmotnoprávne podmienky pre jeho zriadenie. Súd nie je pri svojom rozhodovaní viazaný prípadným stanoviskom Mesta V..

1.15 Vecné bremeno spočívajúce v práve cesty zahŕňa tak právo prechodu, ako aj prejazdu. V danom prípade je to právo prechodu pešo, právo prejazdu bicyklom a motorovým vozidlom, čo je obsahovým vymedzením vecného bremena, ktoré je v súlade s faktickým užívaním rodinného domu a judikátov súdov (rozsudok NS ČR sp.zn. 22Cdo/2667/2004 zo dňa 23.06.2005).

1.16 Keďže vecné bremeno v zmysle §151o ods. 1 OZ možno zriadiť len za náhradu, na preukázanie výšky tejto náhrady žalobcovia predložili znalecký posudok Ing. Anny Bešinovej č. 80/2018 zo dňa 05.10.2018, ktorý vyčísluje všeobecnú hodnotu vecného bremena na sumu 1,84 Eur/m². Napriek uvedenému žalobcovia 1./2/ navrhli vychádzať pri určení výšky náhrady za zriadenie vecného bremena zo všeobecnej hodnoty vecného bremena 2,71 Eur/m² tak, ako to uviedli vo svojom liste pre žalovanú zo dňa 13.06.2018. Žalovaná takto žalobcami stanovenú všeobecnú hodnotu vecného bremena nerozporovala. Preto si súd osvojil túto hodnotu a vychádzal z nej pri určení náhrady za jeho zriadenie. Pri výmere 37 m² je potom náhrada 100,27 Eur (37 m² x 2,71 Eur/m²), ktorú sumu sú žalobcovia 1./2/ povinní spoločne a nerozdielne podľa §145 ods. 2 OZ za zriadenie vecného bremena zaplatiť žalovanej.

1.17 Geometrický plán o zameraní vecného bremena je neoddeliteľnou súčasťou tohto rozsudku.

1.18 O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa §255 ods. 2 C.s.p. tak, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania. Žalobcovia boli sice v časti žaloby o zriadenie zákonného vecného bremena úspešní (§255 ods. 1), ale nebolo možné opomenúť pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania, že počas konania rozšírili žalobu o ďalší žalobný petít, v ktorej časti následne vzali žalobu späť. V tejto časti nesú preto procesný zákonný dôsledok, že konanie muselo byť v tejto časti zastavené a preto nesú zodpovednosť aj za trovy konania (§256 ods. 1), v ktorej časti má nárok na ich náhradu žalovaná. Preto súd o nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

1.19 Vzhľadom na rozhodnutie o nároku na trovy konania po právoplatnosti tohto rozsudku súd nebude vydávať v zmysle §262 ods. 2 C.s.p. samostatné uznesenie o výške trov konania.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaná. Nesúhlasila s tvrdením žalobcov, že keď nadobudli v roku 2013 nehnuteľnosti - rodinný dom s pozemkami, nemali ani nemajú iný prístup k nehnuteľnostiam, len cez pozemok žalovanej; táto skutočnosť sa nezakladá na pravde, pretože aj právni predchodcovia žalobcov (L.) nikdy nechodili cez pozemok žalovanej, ale k svojmu rodinnému domu chodili popri jej pozemku, kde bola a je cesta na pešo a aj na prejazd motorových vozidiel. Táto cesta existuje a je využívaná aj doteraz, kadiaľ chodia pešo aj s vozidlami susedia žalobcov, ktorí bývajú nad nimi. Tvrdenie žalobcov, že ku ich rodinnému domu je prístup jedine priamo cez pozemok žalovanej, sa nezakladá na pravde.

2.1 Žalovaná navrhovala súdu vykonať obhliadku na mieste samom V. - P. slatina, ktorá sa uskutočnila 09.10.2019. Tam bolo jednoznačne preukázané, že je nepravdivé tvrdenie žalobcov, že navrhovaný prístup ku svojmu rodinnému domu majú len cez pozemok žalovanej. Bolo zistené, že žalobcovia majú oplotený svoj pozemok, majú dve veľké brány z každej strany oplotenia, aj zo strany, kde bola aj je pôvodná cesta popri ich dome. V čase obhliadky žalobcovia zaparkovali poľnohospodárske stroje na dvor, čím preukázali, že majú možnosť do rodinného domu sa dostať aj druhou bránou, kadiaľ prešli so zaparkovanými poľnohospodárskymi strojmi. Ďalší dôkaz, že prístupová cesta k rodinnému domu žalobcov nikdy nebola a ani nešla cez pozemok žalovanej je to, že v minulosti Mesto V. si na tejto časti pozemku zriadilo autobusovú zastávku bez súhlasu vlastníka pozemku. Po jej zrušení na tejto časti

pozemku boli uložené tri veľké zberné nádoby na odpad - kontajnery. O tomto tvrdení sú založené v spise fotografie.

2.2 Žalovaná nikdy nesúhlasila a ani žalobcovia ju neoslovili o zriadenie práva cez jej pozemok. Svojím podpisom nedala súhlas ku prechodu cez jej pozemok, dala im len súhlas, aby si svoj pozemok oplotili. Poprela, že by zo strany žalovanej alebo príslušníkov jej rodiny boli útoky voči žalobcom, ktoré sa stupňovali. Zo strany Mesta V. bolo vydané dňa 03.11.2014 pod č. A/2014/4852 rozhodnutie, že žalovaná musí strpieť prechod a prejazd cez jej parcelu CKN č. XXXXX/X o výmere 982 m², s čím žalovaná nesúhlasila a vec riešil Krajský súd v Banskej Bystrici, ktorý rozsudkom potvrdil toto rozhodnutie ako správne. Na základe tohto rozhodnutia si žalobcovia 1./2/ vynucovali prechod cez uvedenú parcelu a volali políciu. Rozhodnutie, ktoré vydalo Mesto V., nebolo v katastri zapísané, a preto sa žalobcovia opätovne v tomto súdnom konaní domáhajú zriadenia vecného bremena, čím potvrdzujú, že rozhodnutie Mesta V. je neplatné.

2.3 Žalobcovia nikdy osobne nejednali so žalovanou o zriadení vecného bremena. Listom zo dňa 24.06.2018 vyzval právny zástupca žalovanej žalobcov na osobné jednanie. Dňa 04.05.2018 bolo jednanie medzi právnymi zástupcami v Banskej Bystrici, a to medzi JUDr. Petrom Zdráhalom a JUDr. Rudolfom Gunišom, kde právny zástupca žalobcov prvýkrát predložil právnomu zástupcovi žalovanej geometrický plán z roku 2015; žiadne iné jednanie medzi účastníkmi konania o danej veci neprebehli. Žalobcovia si najprv urobili oplotenie a vstupné brány okolo domu a následne chcú zlegalizovať vstup do svojho rodinného domu cez pozemok žalovanej. Povinnosťou žalobcov bolo najprv si so žalovanou dohodnúť vstup do rodinného domu a až následne robiť oplotenia a brány. Žalovaná v súdnom konaní poukázala na skutočnosť, že žalobcovia v predmetnej nehnuteľnosti nebývajú, ani ju neužívajú, keďže v tejto lokalite majú ešte dve nehnuteľnosti, kde trvale bývajú. Tu neexistuje potreba ani záujem žalobcov na určenie tohto prechodu cez pozemok, ich konanie je účelové.

2.4 Žalovaná požiadala Mesto V. k udeleniu súhlasu na uvedenom pozemku si uložiť prenosnú garáž, pretože ona má v tejto lokalite nehnuteľnosť, ktorá je ďalej od cesty a v zime sa pre sneh ku nej osobným motorovým vozidlom nedostane a garáž potrebuje počas pobytu v danej nehnuteľnosti na zaparkovanie svojho motorového vozidla.

2.5 Zdôraznila, že súd zriadil neprimerané vecné bremeno prechodu v šírke 5,68m. Takéto vymedzenie vecného bremena je neprimerané; motorové vozidlo s otvorenými dverami má šírku 3,5 m; fotodokumentácia ohľadne šírky cesty a uložení vozidla na ceste bola súdu predložená.

2.6 Podľa normy STN XXXXXX je minimálna šírka prístupovej cesty 2,5 m a na prejazd hasičov je potrebná minimálna šírka cesty 3 m. Šírka dvojpruhovej cesty 2. triedy je 5,5 m - 6,5 m. Cesta 2. triedy smer V. - X. má celkovú šírku s krajinou 7 m a podľa toho jeden pruh je široký 3,5 m. Šírka osobného motorového vozidla je 2 m, max. 2,6 m, dodávkového auta 2,8 m - 3 m a nákladného motorového vozidla 2,8 m, max. 3,1 m.

2.7 Okresný súd vo svojom odôvodnení cituje zákonné ustanovenie o potrebe zriadenia vecného bremena z dôvodu, že prístup vlastníka ku stavbe nie je možné zabezpečiť inak. Žalovaná preukázala a aj súd mal možnosť vidieť na obhliadke na mieste samom, že žalobcovia majú aj iný prístup ku svojej nehnuteľnosti. Pokiaľ súd v odôvodnení cituje, že pre zriadenie vecného bremena zo zákona nie je ani zabezpečenie pohodlnejšieho alebo hospodárnejšieho prístupu vlastníka stavby, tak bolo preukázané, že žalobcovia majú prístup k nehnuteľnosti aj cez iný pozemok, kde bola v minulosti a aj teraz je zriadená cesta.

2.8 Žalovaná navrhovala ako dôkaz, aby súd dožiadal nestranný orgán štátnej správy Mesto V. o jeho stanovisko ohľadne zistenia, kde bola v minulosti cesta a kadiaľ mali prístup právni predchodcovia žalobcov ku svojej nehnuteľnosti. Tento dôkaz súd na pojednávaní zamietol vykonať.

2.9 Žalovaná je názoru, že súd prvej inštancie nevykonal všetky dôkazy, navrhnuté žalovanou a jednotlivé dôkazy vyhodnotil jednostranne v prospech žalobcov, keďže svoje rozhodnutie oprel o nimi predložené dôkazy.

2.10 Navrhla, aby krajský súd rozsudok Okresného súdu Zvolen zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, resp. aby sám vo veci rozhodol a žalobu ako nedôvodnú v plnom rozsahu zamietol.

3. Proti rozsudku do jeho tretieho výroku podali odvolanie aj žalobcovia. Nesúhlasili s rozhodnutím okresného súdu, ktorým im nepriznal nárok na náhradu trov konania, resp. nepriznal nárok na náhradu trov konania žiadnej zo strán. Odvolanie oprel o ustanovenie §365 ods. 1 písm. b), f) a h) C.s.p. z dôvodu, že procesným postupom súdu došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, že súd prvej inštancie dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

3.1 Žalobcovia boli v konaní v celom rozsahu žaloby úspešní. Zastavenie konania v časti alternatívneho petitu vzhľadom na okolnosti veci nemožno posudzovať tak, že bolo zavinené žalobcami. Rozhodnutie súdu o náhrade trov konania a jeho odôvodnenie považujú žalobcovia preto za nesprávne a nespravodlivé, neodrážajúce ani skutkovú, ani právnu stránku veci a porušujúce zásadu úspechu v spore v zmysle §255 C.s.p.

3.2 Žalobcovia, vychádzajúc z vyjadrení strán a postupu súdu, na pojednávaní dňa 04.07.2019 predniesli alternatívny petít, ktorý petít žaloby zo dňa 28.12.2018 iba upresnil, teda nemenil podstatu, nerozširoval, ani nezužoval žalobu v tom zmysle a v tej časti, že spojenie „právo cesty“ bolo nahradené spojením „v práve prechodu peši a motorovým vozidlom“, teda išlo o špecifikovanie toho, čo znamená právo cesty v zmysle §151o ods. 3 Občianskeho zákonníka, a to na podnet samotnej konajúcej sudkyne. Poukázali na odbornú literatúru o problematike zriadenia vecného bremena.

3.3 Žalobcovia v písomnom podaní zo dňa 21.08.2019 tento alternatívny petít vzali späť s príslušným odôvodnením, odvolávajúcim sa na výklad ustanovenia §151o ods. 3 OZ a súvisiacu judikatúru, ako aj literatúru, ako i na to, že konajúca sudkyňa považovala tento petít za predmet ďalšieho spoplatnenia súdnym poplatkom. Žaloba bola rozšírená o alternatívny petít na pojednávaní dňa 04.07.2019 a následne po prehodnotení tohto úkonu žalobcami bol tento petít vzatý späť, resp. zmenený bezprostredne návrhom zo dňa 21.08.2019. V súvislosti s týmito úkonmi žalobcov nevznikli žiadne iné trovy ani jednej strane sporu a v samotnom konaní sa v tejto rozhodnej dobe preukazovalo len to, čo by sa bolo preukazovalo, aj keby ku zmene, či rozšíreniu žaloby a jej následnému späťvzatiu nedošlo. Išlo len o špecifikáciu spôsobu výkonu vecného práva, ktoré bolo od počiatku v žalobe jasne zadefinované.

3.4 Žalobcovia boli v samotnej podstate žaloby o zriadenie vecného bremena práva cesty v celom rozsahu úspešní a v tejto súvislosti im vznikli na preukázanie ich práva nemalé trovy, spočívajúce v úhrade súdneho poplatku, v trovách právneho zastúpenia, ako aj nákladov spojených s obstaraním znaleckého posudku a geometrických plánov. Pri rozhodovaní súdu o nároku na náhradu trov konania, v ktorom došlo k späťvzatiu časti žaloby, je potrebné dôsledne rozlíšiť mieru konečného procesného úspechu sporovej strany podľa §255 C.s.p. v nadväznosti na zavinenie zastavenia časti konania podľa §256 ods. 1 C.s.p. Poukázali na teóriu, uvedenú vo veľkých komentároch k predmetnej problematike.

3.5 V danom spore nakoniec súd vyhovel aj zneniu petitu, ktorý bol po právnom posúdení veci vzatý späť a premietnutý do hlavného konečného petitu. Bolo by v tomto smere nespravodlivé posúdiť danú vec prísne formalisticky a nepriznať žalobcom náhradu trov konania, keďže ich úspech v spore bol absolútny.

3.6 Vzhľadom na uvedené navrhli, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v časti výroku III. a rozhodol, že žalobcovia majú nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% a aby priznal im nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

4. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žalobcov (bez svojho právneho zástupcu) zotrvala na svojom odvolaní v plnom rozsahu a vyjadrila názor, že okresný súd rozhodol o trovách konania správne a toto rozhodnutie odôvodnil v súlade so zákonom. V prílohe vyjadrenia priložila v 2 vyhotoveniach dôkaz o tom, že Mesto V. jej listom zo dňa 03.08.2020 oznámilo, že došlo ku zmene územnoplánovacej dokumentácie Mesta V. a účelom tejto zmeny je spevnená plocha + garáž na jej pozemku, na parcele CKN č. XXXXX/X, orná pôda o výmere 982 m², na LV č. XXXX. Za uvedenú zmenu uhradila poplatok vo výške 150,-Eur.

5. Žalobcovia vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej poukázali na to, že žalovaná v odvolaní v podstate neuviedla a nekonkretizovala dôvody, na základe ktorých svoje odvolanie podáva, len zopakovala svoje stanoviská, ktoré tvrdila pred súdom prvej inštancie, že spevnená plocha, cez ktorú vedie zriadené právo cesty, bola vybudovaná protiprávne, že nikdy nesúhlasila s tým, aby žalobcovia cez uvedenú spevnenú plochu prechádzali, že žalobcovia nikdy osobne so žalovanou o zriadení vecného bremena nejednali, že žalobcovia stavbu na pozemku, ku ktorému žiadali zriadiť vecné bremeno, neužívajú, že si chce na svojom pozemku zriadiť garáž, že vecné bremeno nie je zriadené v primeranej miere, že žalobcovia majú prístup ku svojej nehnuteľnosti aj inak a pod. Tieto skutočnosti tvrdila žalovaná aj v konaní pred okresným súdom, avšak ani jedna z nich nemá vplyv na to, že súd môže na návrh vlastníka stavby zriadiť vecné bremeno v prospech vlastníka stavby, spočívajúce v práve cesty cez príľahlý pozemok, a to v súlade s ustanovením §150o OZ.

5.1 Na základe rozsiahleho dokazovania okresný súd zriadil vecné bremeno podľa návrhu žalobcov, pretože preukázali splnenie všetkých podmienok, ktoré zákon vyžaduje. Okresný súd svoje rozhodnutie aj náležite odôvodnil a každou námietkou žalovanej sa postupne detailne zaoberal. Žalobcovia považujú takéto posúdenie námietok okresným súdom za správne, dostatočné a relevantné pre rozhodnutie vo veci samej; okresný súd vykonal všetky dôkazy, navrhnuté obidvoma stranami v rámci sudcovskej

koncentrácie konania, dostatočne odôvodnil vo svojom rozhodnutí, prečo niektoré dôkazy nepovažoval za relevantné a zhodnotil dôkazy podľa svojej úvahy, každý jednotlivito a všetky vo vzájomnej súvislosti. 5.2 Prílohy, ktoré boli priložené k odvolaniu ako dôkazy, nemožno v odvolaní voči rozsudku okresného súdu použiť, ustanovenie §366 C.s.p. to nepripúšťa, pretože nejde o dôkazy, ktoré by nemohli byť použité pred súdom prvej inštancie; navyše žiaden z týchto dôkazov nepreukazuje skutočnosť, ktorá by bola relevantná pre zmenu rozhodnutia vo veci.

5.3 Okresný súd zriadil vecné bremeno práva cesty cez pozemok žalovanej v súlade so zákonom, rešpektujúc práva žalovanej ako vlastníka zaťaženého pozemku v nevyhnutnej miere za náhradu. Žalobcovia rozsudok okresného súdu považovali za správny a dôvodný a zotrvali na podanom odvolaní voči rozhodnutiu súdu prvej inštancie o náhrade trov konania.

6. Žalovaná vo vyjadrení k vyjadreniu žalobcov zotrvala v plnom rozsahu na podanom odvolaní; žalobcovia vôbec nespĺnili podmienky pre zriadenie vecného bremena, pretože majú prístup ku nehnuteľnosti aj cez iný pozemok; rozsah vecného bremena je neprimeraný a nehnuteľnosť, ku ktorej žiadajú zriadiť vecné bremeno nevyužívajú, ani ju neobývajú. Žalobcovia v tej istej obci vlastní aj iné dve nehnuteľnosti, v ktorých bývajú.

7. Ďalšie vyjadrenia vo veci podané neboli.

8. Krajský súd, ako súd funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa §34 C.s.p., preskúmal vec bez potreby nariadenia odvolacieho pojednávania podľa §385 ods. 1 C.s.p. len v rozsahu oboch odvolaní podľa §379 C.s.p. z dôvodov vymedzených v odvolaniach podľa §380 ods. 1 C.s.p. a rozsudok súdu prvej inštancie podľa §387 ods. 1, 2 C.s.p. ako vecne správny potvrdil; vo výroku o náhrade trov konania rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil v zmysle §387 ods.1 C.s.p. ako správne vo výroku.

9. V zmysle §387 ods. 1, 2 C.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

10. Krajský súd preskúmal odvolaniami napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie; pretože rozsahom a dôvodmi odvolania je viazaný, pri posudzovaní veci sa zaoberal len námietkami uvedenými v odvolaniach a procesným postupom súdu prvej inštancie, ktorý predchádzal vydaniu napadnutého rozhodnutia z hľadiska, či v konaní došlo k vadám, ktoré by mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§380 ods. 2 C.s.p.). Súd prvej inštancie dospel ku správnym skutkovým zisteniam, na ktoré aplikoval správne ustanovenia právneho predpisu a súčasne vec správne právne posúdil.

11. Občiansky zákonník v §151n ods. 1 a 2 stanovuje, že vecné bremená obmedzujú vlastníka nehnuteľnej veci v prospech niekoho iného tak, že je povinný niečo trpieť, niečo sa zdržať alebo niečo konať. Práva zodpovedajúce vecným bremenám sú spojené buď s vlastníctvom určitej nehnuteľnosti (in rem), alebo patria určitej osobe (in personam). Vecné bremená spojené s vlastníctvom nehnuteľnosti prechádzajú s vlastníctvom veci na nadobúdateľa. Podľa §151o Občianskeho zákonníka vecné bremená vznikajú písomnou zmluvou na základe závetu v spojení s výsledkami konania o dedičstve, schválenou dohodou rodičov, rozhodnutím príslušného orgánu alebo zo zákona. Právo zodpovedajúce vecnému bremenu možno nadobudnúť tiež výkonom práva (vydržaním); ustanovenia Občianskeho zákonníka o vydržaní vlastníctva k veci - §134 - tu platia obdobne. Na nadobudnutie práva zodpovedajúceho vecným bremenám je potrebný vklad do katastra nehnuteľností. Zmluvou môže zriadiť vecné bremeno vlastník nehnuteľnosti, pokiaľ osobitný zákon nedáva toto právo aj ďalším osobám. Ak nie je vlastník stavby zároveň vlastníkom príslušného pozemku a prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť inak, súd môže na návrh vlastníka stavby zriadiť vecné bremeno v prospech vlastníka stavby, spočívajúce v práve cesty cez príslušný pozemok (§151o ods. 3 OZ).

11.1 Vecné bremená sa vyznačujú tým, že spočívajú v obmedzení vlastníka nehnuteľnosti buď na prospešnejšie využívanie nehnuteľnosti alebo prospešnejšie využívanie nehnuteľnosti iného konkrétneho vlastníka alebo na prospech určitej konkrétnej fyzickej, či právnickej osoby. Toto obmedzenie je vždy spojené so zaťaženou nehnuteľnosťou (obmedzenie vlastníka v prospech panujúcej nehnuteľnosti).

12. Z obsahu spisu v prejednávanej veci je zistiteľné, že žalobcovia sú výlučnými vlastníkami v režime bezpodielového spoluvlastníctva manželov rodinného domu, súpis. č. XXXX, postaveného na parcele č. CKN XXXXX/X, pozemku parc. č. CKN XXXXX/X a príľahlých pozemkov parc. č. CKN XXXXX, XXXXX/X, XXXXX/X, XXXXX/X nachádzajúcich sa v k.ú. V., obec V.. Žalobcovia nie sú pôvodnými majiteľmi týchto nehnuteľností, ale ich nadobudli kúpou v roku 2013 od pôvodných vlastníkov L., ktorí rodinný dom nadobudli výstavbou. Žalovaná je výlučnou vlastníčkou v 1/1 pozemkov parc. č. CKN XXXXX/X, orná pôda o výmere 982 m², parc. č. CKN XXXXX/X, nachádzajúcich sa v k.ú. V.. Ani žalovaná nie je pôvodnou vlastníčkou týchto nehnuteľností, ale ich nadobudla dedením po svojich právnych predchodcoch v roku 2013 a darom od svojej sestry v roku 2014. Rodinný dom žalobcov, súpis č. XXXX na parc. č. CKN XXXXX/X a príľahlé pozemky žalobcov na parc. č. CKN XXXXX/X, XXXXX/X, XXXXX/X a XXXXX/X susedia s pozemkom žalovanej na parcele č. CKN XXXXX/X. Pozemky žalobcov na parcele č. CKN XXXXX/X a XXXXX/X s rodinným domom súpis. č. XXXX, postaveným na parcele č. CKN XXXXX/X, bezprostredne susedia s parc. č. CKN XXXXX/X vo vlastníctve žalovanej; tieto nie sú príľahlými pozemkami ku cestnej komunikácii II/526, od ktorej je prístup k rodinnému domu a od rodinného domu súpis. č. XXXX vo vlastníctve žalobcov. Príľahlým pozemkom ku cestnej komunikácii je pozemok žalovanej parc. č. CKN XXXXX/X, na ktorom je vybudovaná spevnená plocha, cez ktorú je možný prístup k rodinnému domu žalobcov. Spevnená plocha bola vybudovaná pred niekoľkými desaťročiami, bola využívaná ako prechod i prejazd k rodinnému domu, v súčasnosti patriacemu žalobcom, bola tiež využívaná ako verejný priestor, na ktorom parkovali motorové vozidlá vodiace lesných robotníkov, pojazdná predajňa potravín, ktorá zásobovala obyvateľov z okolia, otáčali sa na nej autobusy, neskôr v roku 1998 tu boli umiestnené kontajnery na odpad a približne pred 5 až 8 rokmi tu bola vybudovaná autobusová zastávka. Tieto skutočnosti potvrdili svedkovia Q. U., T. P. a tiež vyplynuli z rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp.zn. 28Sp/9/2015 zo dňa 14.04.2015. Spevnená plocha na pozemku žalovanej bola vybudovaná tiež na účely prechodu ponad odvodňovací kanál a bola v minulosti i v súčasnosti využívaná ako vhodný prístup z príľahlej cestnej komunikácie nielen vlastníkami rodinného domu súpis. č. XXXX k tomuto rodinnému domu, ale aj vlastníkami ďalších pozemkov a usadlostí v okolí. Ako potvrdilo Mesto V., uvedenú spevnenú plochu nevybudovalo Mesto V., ale ide o pozostatok doby, keď takéto stavby sa umiestňovali podľa potrieb miestneho obyvateľstva, ktoré sa na stavbách zúčastňovalo vo forme brigád. Žalobcovia sa po špecifikácii svojej žaloby v konečnom dôsledku domáhali zriadenia vecného bremena práva cesty in rem k rodinnému domu za jednorazovú odplatu za zriadenie vecného bremena v celkovej výške 100,27 Eur za obmedzenie žalovanej ako vlastníka príľahlého pozemku.

12.1 Okresný súd vypočul svedkov (T. P., Q. U., O. U.), vykonal obhliadku na mieste samom, oboznámil sa s listinnými dôkazmi obsiahnutými v spise. Uzavrel, že spevnená plocha na pozemku žalovanej je jediným možným prístupom k rodinnému domu žalobcov z príľahlej cestnej komunikácie. Žalovaná na preukázanie svojho tvrdenia, že spevnená plocha sa nachádza aj na pozemku Q. U. v takom rozsahu, aby cez ňu bol možný prístup k rodinnému domu žalobcov, žiadne dôkazy nenavrhol ani nepredložila. Žalobcovia so súhlasom žalovanej vybudovali oplotenie rodinného domu a príľahlých pozemkov, ktoré bolo schválené v stavebnom konaní a ku prístupu spevnenej plochy pre zriadenie vecného bremena došlo v roku 2015 po vybudovaní oplotenia, brány a bránky žalobcami vzhľadom na ich umiestnenie v teréne. Žalovaná tvrdila, že žalobcovia majú možnosť do svojej nehnuteľnosti chodiť po pozemku, patriacom Q. U., avšak okresný súd na obhliadke na mieste samom konštatoval, že hoci boli popri oplotení žalobcov viditeľné koľajové stopy po motorovom vozidle, obe strany sporu potvrdili, že tento prechod využíva vlastník nehnuteľnosti, a to rodinnej usadlosti, nachádzajúcej sa za rodinným domom žalobcov. Žalovaná ani v teréne na obhliadke nepreukázala, že by žalobcovia mali zabezpečený prístup k svojmu rodinnému domu inak, ako cez jej pozemok, cez jej spevnenú plochu, a to či zmluvne alebo konkludentne cez pozemok Q. U., ktorá bola v konaní vypočutá ako svedkyňa a nepotvrdila, že by cez jej pozemok k rodinnému domu žalobcov mohol viesť prístup.

12.2 Zo spisu vyplýva, že nebolo sporné, že spevnená plocha na pozemku žalovanej bola vybudovaná bez príslušného povolenia na časti pozemku žalovanej, ktorý je vedený ako orná pôda v katastri nehnuteľností. Žalovaná navrhovala vykonať dôkaz dopytom na Mesto V., na základe čoho a bez akéhokoľvek povolenia na jej pozemku bola vybudovaná spevnená plocha a postavená zastávka pre autobusy. Okresný súd tento dôkaz nevykonala, pretože takéto zistenie by malo právny význam len vo vzťahu k žiadosti žalovanej Mestu V. o odstránenie tejto spevnenej plochy a zastávky pre autobusy, nie vo vzťahu ku zriadeniu zákonného vecného bremena v prospech žalobcov.

12.3 Zo spisu vyplýva aj to, že žalovaná už počas prvostupňového konania namietala, že žalobcovia požadujú zriadiť vecné bremeno nie v nevyhnutnom rozsahu, keďže mala zato, že pre zriadenie vecného bremena postačuje šírka 3 m a nie šírka 5 m, ako to zamerala geometrický plán a tiež žiadala, aby vecné

bremeno bolo prípadne v rozsahu šírky 3 m zriadené na jej pozemku a v rovnakej šírke na pozemku Q. U.. S týmito odvolacími námietkami sa okresný súd vysporiadala v dôvodoch svojho rozhodnutia; krajský súd na tieto dôvody v plnom rozsahu odkazuje, pretože sa s nimi stotožňuje.

12.4 V spise je založený znalecký posudok na vyčíslenie všeobecnej hodnoty vecného bremena, v ktorom N.. H. X. vyčísľuje všeobecnú hodnotu na sumu 1,84Eur /m². Žalobcovia však navrhli vyhádzat' pri určení výšky náhrady za zriadenie vecného bremena zo všeobecnej hodnoty vecného bremena 2,71Eur/m², čo žalovaná nerozporovala; aj v tejto časti je rozsudok okresného súdu správny.

12.5 Žalobcovia predložili geometrický plán o zameraní vecného bremena, ktorý okresný súd neoddeliteľne spojil s rozsudkom - aj tento správny postup okresnému súdu nemožno vytknúť.

13. Nedôvodná je námietka žalovanej o nemožnosti zriadiť vecné bremeno z dôvodu, že vecné bremeno nie je zriadené v súlade so zákonom.

13.1 Okresný súd pri rozhodovaní v prejednávanej veci postupoval striktné v súlade so zákonom. Novelou č.568/2007 Z.z., ktorou sa mení a dopĺňa Občiansky zákonník, účinnou od 01.01.2008, bol do ustanovenia §151o doplnený nový odsek 3, ktorý umožňuje zriadiť vecné bremeno rozhodnutím súdu v tých prípadoch, ak vlastník stavby nie je zároveň vlastníkom príľahlého pozemku a prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť inak. Návrh na zriadenie vecného bremena môže podať vlastník stavby, v prospech ktorého súd zriadi vecné bremeno, spočívajúce v práve cesty cez príľahlý pozemok; príľahlý pozemok je pozemok, cez ktorý sa vlastník stavby môže dostať ku komunikácii, prípadne ku pozemku, z ktorého má možnosť dostať sa ku komunikácii.

13.2 Občiansky zákonník vyžaduje, aby v prípade, že nehnuteľnú vec bez prístupu obklopuje niekoľko susedných pozemkov, bola nevyhnutná cesta zriadená cez ten pozemok, ktorý vyhovuje potrebe vlastníka nehnuteľnej riadne ju užívať s nákladmi čo najmenšími, pričom musí byť dodržané, aby sused bol zriadením alebo užívaním nevyhnutnej cesty čo najmenej obťažovaný a jeho pozemok čo najmenej zasiahnutý (NS ČR, sp.zn. 22Cdo 2711/2011).

14. Nepreukázané a v rovine tvrdení zostalo aj opakované zdôrazňovanie žalovanej v odvolaní, že žalobcovia majú možnosť iného prístupu ku svojmu rodinnému domu, ako cez pozemky v jej vlastníctve, a že v rodinnom dome ani nebyvajú. Jej tvrdenie, že žalobcovia mali najprv s ňou dohodnúť, resp. zabezpečiť si prechod ku svojmu rodinnému domu a až neskôr budovať oplotenie, ako aj bránku, k čomu žiadali a dostali aj stavebné povolenie, kde sa i sama žalovaná súhlasne vyjadrovala, práve z tohto dôvodu nemajú žiadnu právnu relevanciu, pretože žalovaná sa v stavebnom konaní uvedenou argumentáciou nebránila.

14.1 Nedôvodná je námietka žalovanej, že žalobcovia nemali snahu vyriešiť právo prechodu zmluvou so žalovanou, a to ani osobne, ani konkludentne; takéto tvrdenia žalovaná ničím nepreukázala a žiadne dôkazy na preukázanie týchto tvrdení nenavrhol.

15. V tomto kontexte považuje krajský súd za potrebné uviesť, že žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žalobcov poukázala na to, že došlo ku zmene územnoplánovacej dokumentácie Mesta V., pričom účelom tejto zmeny je spevnená plocha a garáž na jej pozemku, a to na jej žiadosť. Uvedenú skutočnosť súdu doručila 31.08.2020.

15.1 Okresný súd rozhodol vo veci dňa 16.06.2020; vo svojom rozhodnutí v bode 57. konštatoval, že „ak pozemok žalovanej bude určený územným plánom Mesta V. na zastavanie (zatiaľ tomu tak nie je), bude nevyhnutné rešpektovať pri povolení stavby garáže žalovanej na tomto pozemku zriadené zákonné vecné bremeno.“ Okrem toho, že okresný súd sa vypořádával aj touto skutočnosťou, je potrebné uviesť, že ide o novotu, ktorá v odvolacom konaní prípustná nie je (§366 C.s.p.).

16. Zhrnúc vyššie uvedené krajský súd uzatvára, že okresný súd vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, všetky dôkazy našli adekvátnu odozvu vo vypracovanom odôvodnení jeho rozsudku, boli zodpovedané všetky potrebné námietky v rámci prvoinštančného konania, ale i tie, ktoré žalovaná uviedla vo svojom odvolaní; okresný súd rozhodol správne a rozsudok odôvodnil dostatočne, výstižne a zrozumiteľne, v súlade so zákonnými požiadavkami (§220 C.s.p.). Vychádzajúc zo spisového materiálu so zameraním na odvolacie dôvody žalovanej aj žalobcov krajský súd dospel k záveru, že ani jedno odvolanie nie je dôvodné, preto rozsudok súdu prvej inštancie v prvom výroku v zmysle §387 ods. 1,2 C.s.p. potvrdil v celom rozsahu a vo výroku o trovách konania v zmysle §387 ods.1 C.s.p. čo do výroku, ale z iných dôvodov, tiež.

17. Žalobcovia v odvolaní navrhli zmeniť rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania s prihliadnutím na ich úplný úspech v konaní.

17.1 Súdna prax je ustálená v tom, že možnosť zriadiť vecné bremeno patrí medzi prípady, kedy z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyporiadania medzi účastníkmi konania (Najvyšší súd Českej republiky, sp.zn. 22Cdo/1075/2006), preto súd nie je viazaný návrhom a pokiaľ žalobca navrhuje nevhodné umiestnenie cesty, môže ju súd zriadiť na inom mieste podľa geometrického plánu, ktorý sa stáva súčasťou výroku rozhodnutia, v ktorom je potrebné stanoviť, kadiaľ cesta povedie, z rozhodnutia musí vyplývať, že sa vecné bremeno zriaďuje v prospech každého vlastníka v rozhodnutí presne uvedenej stavby (teda nielen osobné vecné bremeno, t.j. patriace určitej osobe, ale vecné bremeno spojené s vlastníctvom určitej nehnuteľnosti - in rem). Pokiaľ z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyporiadania medzi účastníkmi konania (§135c, §142 ods.3, §151o ods.3 Občianskeho zákonníka), táto skutočnosť sa premieťa aj do rozhodnutia súdu o trovách konania. Krajský súd, s ohľadom na charakter predmetu sporu, vychádzajúc z článku 4 ods. 2 Základných princípov Civilného sporového poriadku, má za to, že okresný súd správne rozhodol, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania, preto jeho rozhodnutie vo výroku potvrdil (§387 ods.1 C.s.p.).

18. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa §396 ods. 1 C.s.p. v spojení s §255 ods. 1 C.s.p. Podľa pomeru úspechu strán sporu v odvolacom konaní majú žalobcovia nárok voči žalovanej na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, a preto krajský súd im tento nárok priznal v rozsahu 100%, ktoré im žalovaná bude povinná zaplatiť v lehote 3 dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o ich výške.

19. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§393 ods. 2 druhá veta C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 C.s.p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 C.s.p.)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 C.s.p.).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C.s.p.). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa predchádzajúceho odseku neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.